

Mars 2021

Privatekonomi

Sparbarometer kvartal 4 2020

The logo for SEB, consisting of the letters 'SEB' in white on a green square background.

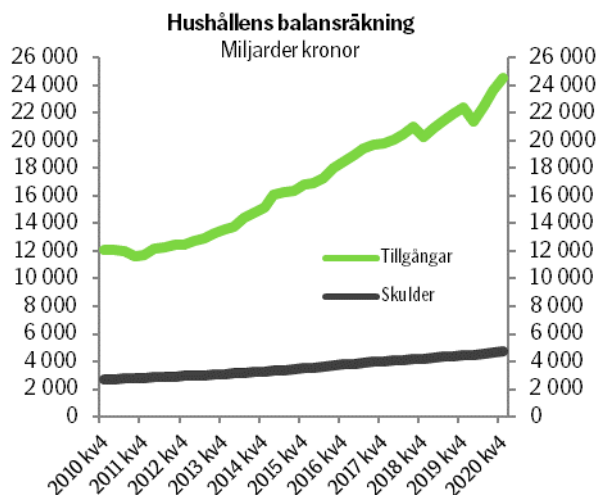
SEB

Sammanfattning

Hushållens förmögenhet gick starkare ur pandemiåret 2020

- Hushållens tillgångar ökade med 896 miljarder kronor till 24 487 miljarder kronor
- Skulderna ökade med 73 miljarder kronor till 4 709 miljarder kronor
- Hushållens nettotillgångar steg med 824 miljarder kronor (+4,3 procent)

År 2020 präglades av pandemin som slog hårt mot stora delar av samhället. Det gäller inte minst den ekonomiska utvecklingen som utmanades av restriktioner, stigande arbetslöshet och svag tillväxt. En utveckling som parerades av kraftiga krisåtgärder av både centralbanker och regeringar vilket bland annat ledde till stigande tillgångspriser under året. Både de finansiella marknaderna och bostadsmarknaden uppvisade en stark utveckling under 2020 efter vårens initiala nedgång. Vid utgången av året hade både Stockholmsbörsen och bostadspriserna stigit tvåsiffrigt vilket påverkade stora delar av hushållens tillgångssida. Under fjärde kvartalet ökade **hushållens samlade förmögenhet med nästan 900 miljarder kronor till 24 487 miljarder kronor**. Förmögenhetsökningen är den tredje största som uppmätts i Sparbarometerens historia. De två största uppgångarna skedde under kvartal två och tre. Sammantaget slutade 2020 som det starkaste året någonsin för hushållens förmögenhet som vid utgången av det fjärde kvartalet uppgick till närmare 6 gånger Sveriges BNP. Fastighetstillgångarna steg med 365 miljarder kronor vilket motsvarar en uppgång med 3,4 procent. Räntetillgångarna nådde en ny toppnotering efter att ha stigit med 108 miljarder kronor, en uppgång med 2,3 procent. Mest ökade aktietillgångarna som steg med 423 miljarder kronor (+5,2 procent). **Samttaget innebär det att hushållens förmögenhet vuxit kraftigt tre kvartal i rad.**

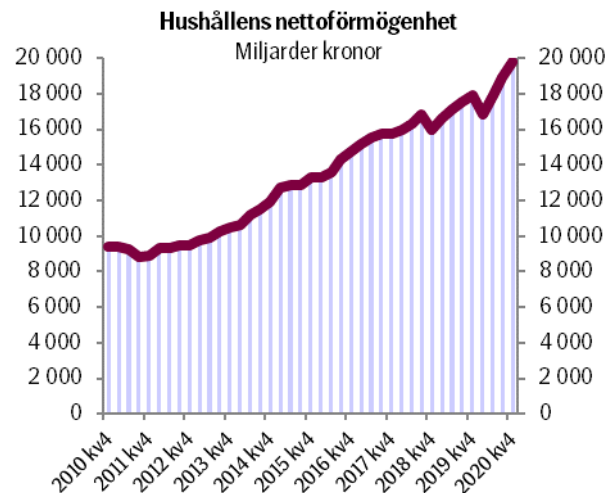

Tillgångarna består av bostäder, försäkringar, aktiesparande, fondsparande, sparkonto, premiepension och obligations-sparande. Den enskilt största tillgången, **bostäder, utgör nästan hälften av den samlade förmögenheten**. Det innebär att förmögenheten till stor del drivs av värdeförändringar i

bostäder och endast i mindre utsträckning av det kvartalsvisa nysparandet. För det fjärde kvartalet 2020 var det dock i första hand förändringen av värdet på aktietillgångarna som gjorde att de sammantagna tillgångarna ökade kraftigt.

Den andra sidan av hushållens balansräkning, **den aggregerade skuldstocken, fortsatte att stiga** under det fjärde kvartalet. Skulderna steg med 73 miljarder kronor, en ökning med 1,6 procent. Det är en något snabbare ökningstakt än föregående kvartal men strax under sitt historiska snitt på 1,7 procent. De aggregerade skulderna har stigit stadigt under hela Sparbarometerens historia. Vid utgången av fjärde kvartalet uppgick de till **4 709 miljarder kronor, vilket också det är en ny rekordnivå**. Den årliga ökningstakten fortsätter att stiga sedan botten i mitten av 2019.

Trots stigande hushållsskulder gör tillgångssidans storlek och positiva utveckling att hushållens samlade nettotillgångar, tillgångar minus skulder, ökade kraftigt. **Hushållens nettotillgångar** steg med 4,3 procent och **låg vid utgången av det fjärde kvartalet på 19 778 miljarder kronor**.

Hushållens nysparande var högt under fjärde kvartalet och uppgick till 124 miljarder kronor. Det är 54 miljarder kronor högre än motsvarande kvartal föregående år. Under kvartalet drevs nysparandet till största delen av kontospargande (42 miljarder) och tjänstepensioner (37 miljarder).

Kv4 2020 ¹	Miljarder kronor
Ingående värde	23 590
Förändring räntetillgångar	+108
Förändring aktietillgångar	+423
Förändring fastighetstillgångar	+365
Varav nysparande	+124
Utgående värde	24 487
Skulder	-4 709
Nettotillgångar	19 778

¹ Avrundade siffror vilken kan bidra till differens i summering av tabell.

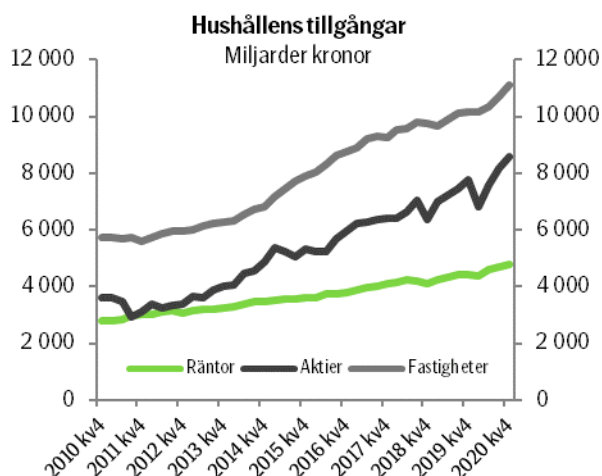
Tillgångar

Börs och bostäder fick hushållens tillgångar att stiga kraftigt

- Hushållens tillgångar ökade med 896 miljarder kronor till 24 487 miljarder kronor
- Stark bostadsmarknad får hushållens fastighetstillgångar att nå ny toppnotering
- Historiskt starkt nysparande under ett fjärde kvartal, uppgick till 124 miljarder kronor

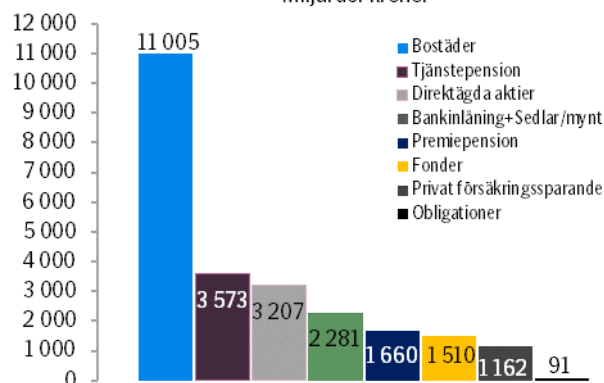
Hushållens förmögenhet avslutade 2020 starkt och noterade en kraftig uppgång under det fjärde kvartalet. Tillgångarna ökade med 896 miljarder kronor, vilket motsvarar en uppgång med 3,8 procent. Sammantaget innebär det att hushållens förmögenhet vuxit kraftigt tre kvartal i rad och den samlade uppgången är nu tre gånger så stor som nedgången var under årets första kvartal. **Hushållens bruttoförmögenhet uppgick vid utgången av fjärde kvartalet till 24 487 miljarder kronor** vilket motsvarar ungefär 6 gånger storleken på den svenska ekonomin (BNP 2020). Uppgången under kvartalet beror främst på stigande aktietillgångar (+5,2 procent) som står för drygt en tredjedel av hushållens förmögenhet (35 procent). Räntetillgångarna ökade med 2,3 procent men utgör knappt en femtedel av hela förmögenheten och får därmed begränsat genomslag på helheten. Hushållens fastighetstillgångar, som utgör ungefär 45 procent av de samlade tillgångarna, hade likt övriga tillgångsslag ett starkt kvartal med en uppgång på 3,4 procent. Tillgångarna fördelas med 4 796 miljarder kronor i räntetillgångar, 8 598 miljarder kronor i aktierelaterade tillgångar och 11 092 miljarder kronor i fastigheter.

Nettoförmögenheten, tillgångar minus skulder, **ökade och uppgick vid utgången av fjärde kvartalet till 19 778 miljarder kronor**. Utvecklingen drevs till största delen av en börsoptimism som fick hushållens nettoförmögenhet att stiga till den högsta nivå som uppmätts i Sparbarometerns historia.

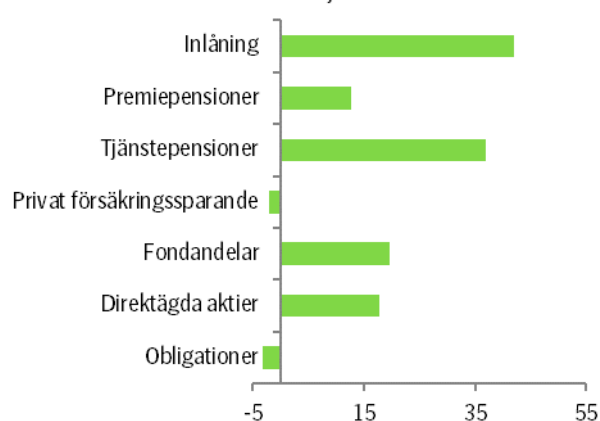
Om hushållens förmögenhet i stället delas in i fler tillgångskategorier blir det tydligt att bostäder är den enskilt största tillgången och är mer än tre gånger så stor som hushållens näst största tillgång, tjänstepensioner (3 573 miljarder kronor). En stark bostadsmarknad, både under fjärde kvartalet och för helåret, fick hushållens bostadsrelaterade tillgångar att passera en ny rekordnivå på över 11 000 miljarder kronor. Det är ett tillgångsslag som under de senaste 10 åren nästan har fördubblats i värde.

Hushållens förmögenhet per tillgångsslag
Miljarder kronor

Hushållens nysparade 124 miljarder kronor under det fjärde kvartalet. Största nysparandet var på bankkonto (+42 miljarder). Därefter följer tjänstepensioner (+37 miljarder), fondsparande (+20 miljarder), direktägda aktier (+18 miljarder), premiepension (+13 miljarder), privat försäkringssparande (-2 miljarder) och obligationer (-3 miljarder). Sammantaget var det ett rekordhøgt nysparande för ett fjärde kvartal och för hela 2020 uppgick hushållens nysparande till 527 miljarder kronor. Hushållens har aldrig tidigare nysparat så mycket som under 2020. Den största delen av nysparandet hamnade på konto som för helåret 2020 uppgick till nästan dubbelt så mycket som genomsnittet från de senaste fem åren.

Hushållens nysparande
2020 Kv4 – Miljarder kronor

Skulder

Hushållens skulder växte till ny rekordnotering under pandemiåret

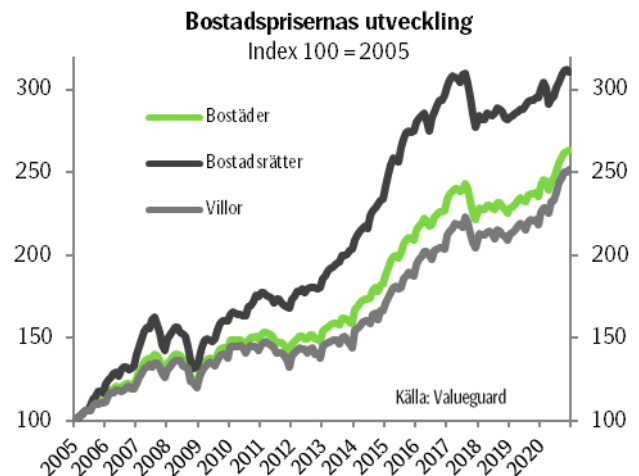
- Skulderna ökade med 1,6 procent under fjärde kvartalet
- Studielånen steg med 1,9 procent
- Hushållens bostadslån stod för 85 procent av skuldökningen
- Hushållens samlade skulder uppgick till 4 709 miljarder kronor

Hushållens samlade skulder ökade med 73 miljarder kronor under kvartalet och uppgick vid utgången av december till 4 709 miljarder kronor. Till skillnad från hushållens tillgångar växer skulderna stadigt kvartal efter kvartal och uppgår nu till en ny rekordnivå som nästan motsvarar ett års BNP. Skulderna består av bostadslån, studielån hos CSN, konsumtionskrediter och övriga lån hos finansbolag. Dessa skulddelar utvecklas i olika takt och från olika nivåer och bidrar därmed i olika utsträckning till totalnoteringen.

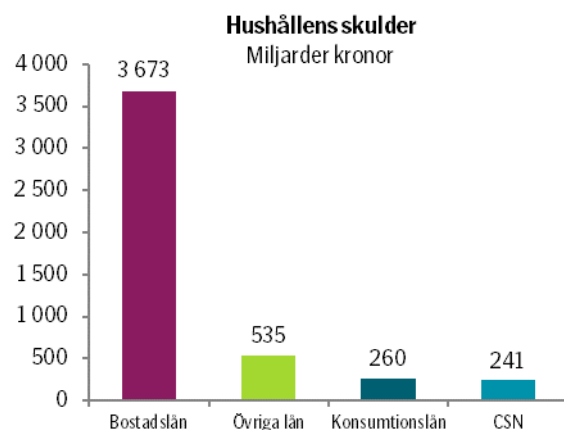
Hushållens studieskulder (hos CSN) ökade markant under fjärde kvartalet (+1,9 procent). Ökningstakten var mer än en dubbling jämfört med föregående kvartal (+0,8 procent) och ledde till att studieskulderna vid utgången av december uppgick till 241 miljarder kronor. Totalt står dessa skulder för ungefär 5 procent av hela skuldstocken. Det gör att de får ett begränsat genomslag på hela skuldstocken, till skillnad från till exempel hushållens bolåneskulder som står för nästan 80 procent av skuldstocken.

Konsumtionslånen, som i storlek är jämförbara med studielånen, steg i en något långsammare takt under kvartalet (+0,8 procent). Däremot har de under de senaste åren stigit i betydligt snabbare takt än studieskulderna. Det har lett till att konsumtionslånen sedan slutet av 2018 är större än studieskulderna. Under fjärde kvartalet växte kategorin övriga lån med 0,8 procent vilket nästan är en halvering av ökningstakten jämfört med föregående kvartal (+1,5 procent). Övriga lån definieras som utlåning till företag/hushåll exklusive bostadslån samt all utlåning till hushållens icke vinstdrivande organisationer.

Den största delen av lånestocken är bostadslån och den fortsatte att växa både på kvartalsbasis (1,7 procent) och på helår (6,0 procent). Ökningen under det fjärde kvartalet var något högre än det kvartalsvisa snittet de senaste 10 åren (1,5 procent). På årsbasis fortsätter ökningstakten att stiga och ligger vid utgången av det fjärde kvartalet på sin högsta nivå sedan mitten av 2018. Bostadslånen utgör 78 procent av hela skuldstocken. Den viktigaste förklaringen till bostadslånens höga andel av den totala skuldstocken är den starka boprisutvecklingen det senaste decenniet. En utveckling som höll i sig under 2020. Bostadslånen är också den enda skuldkategorin som aldrig minskat under Sparbarometerens 25 år långa historia. Under 2020 visade bostadsmarknaden, trots svagare konjunktur till följd av coronapandemin, på motståndskraft och kraftigt stigande bostadspriser. Det har bidragit till att omsättningen av bostäder både sker till högre priser och till högre belåningsgrader.

Hushållens skuldökningstakt, som årlig procentuell förändring, ökade för sjätte kvartalet i rad och ligger nu på 5,7 procent. Den kvartalsvisa ökningstakten på 1,6 procent för fjärde kvartalet är 0,3 procentenheter högre än föregående kvartal. Sammantaget innebär det att hushållens skulder fortsätter att stiga och når vid utgången av kvartalet en ny toppnotering.

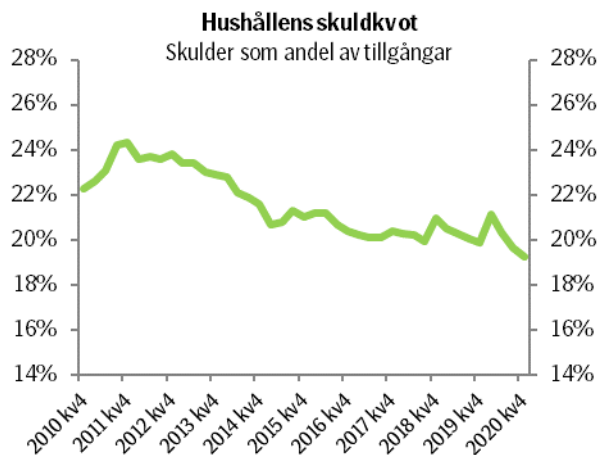

Skuldkvot

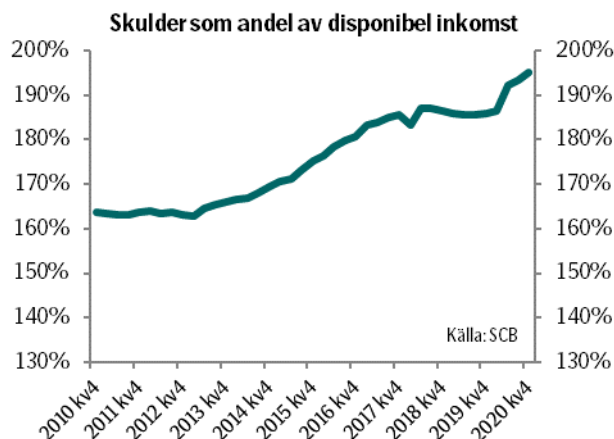
Pandemin splittrade hushållens skuldkvot

- Skuldkvoten pressas ner till en ny rekordlåg nivå på 19,2 procent
- Skulderna som andel av disponibel inkomst ökar till historisk toppnotering
- Räntekvoten vände ned till strax under 4 procent under fjärde kvartalet

Hushållens skuldkvot, de aggregerade skulderna som andel av de aggregerade tillgångarna, minskade under det fjärde kvartalet till 19,2 procent (-0,5 procentenheter). Skulderna ökade med 1,6 procent (+73 miljarder), vilket är en högre ökningstakt än under föregående kvartal (1,3 procent). Hushållens tillgångssida ökade däremot med 896 miljarder (3,8 procent) vilket motsvarar mer än 12 gånger skuldökningen. Sammantaget pressade det ner skuldkvoten till den lägsta nivå som någonsin uppmätts i Sparbarometern.

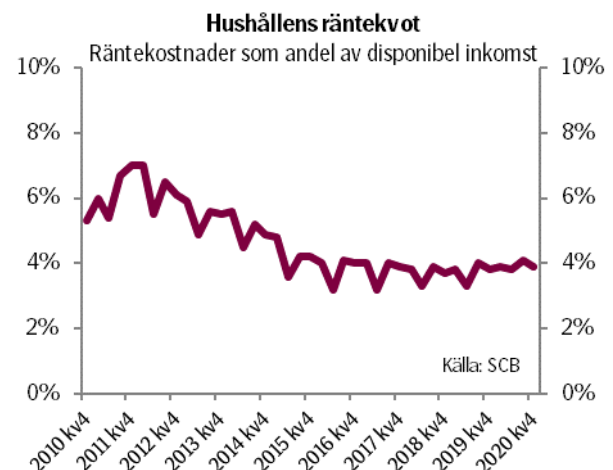
Om man i stället tittar på hushållens skulder som andel av disponibel inkomst så ökade den under det fjärde kvartalet. Den nya rekordnoteringen på 195 procent kan i huvudsak förklaras av en fortsatt stark bostadsmarknad och låga räntor. Under hösten har hushållens disponibla inkomster återhämtat sig något efter pandemins initiala effekter. Den kan vara en bidragande orsak till den något lugnare utveckling under de två senaste kvartalen.

I SEB:s Sparbarometer studerar vi skulderna både i förhållande till hushållens disponibla inkomster och till de samlade tillgångarna.

Under det fjärde kvartalet påverkar Coronakrisen båda kvoterna, fast i olika riktningar. Skulder i relation till tillgångar når rekordlåga nivåer efter en kraftigt stigande förmögenhetssida, medan skulderna i relation till disponibla inkomster däremot når en rekordhög nivå efter fortsatt stark skuldutveckling. Det ena måttet är inte mer korrekt än det andra men årets splittrade resultat visar att analysen av hushållens skuldsättning inte blir komplett utan att både tillgångar och inkomster inkluderas. Det är viktigt att förstå både hushållens balans- och resultaträkning när man analyserar hushållens skuldsättning.

För att få en helhetsbild av hushållens skuldsättning är även ett tredje och kompletterande mått viktigt, den så kallade **räntekvoten**. Den mäter relationen mellan hushållens ränteutgifter och hushållens disponibla inkomster. De senaste årens låga och sjunkande räntor har gjort att räntekvoten fallit trots att skulderna stigit. Under fjärde kvartalet minskade räntekvoten med 0,2 procentenhet (till 3,9 procent) jämfört med föregående kvartal. Måttet är ofta säsongsbetonat och jämfört med motsvarande kvartal föregående år har den ökat marginellt, med 0,1 procentenhet. Trenden är nedåtgående sedan slutet av 2011. Men under de senaste 4–5 åren har räntekvoten planat ut runt 4 procent vilket sammanfaller med perioden som Riksbanken hade minusränta. Reporäntan var vid utgången av fjärde kvartalet noll procent och det mesta tyder på att Riksbanken kommer att hålla reporäntan oförändrad under en lång period framöver. Däremot har inledningen av 2021 visat tecken på en oväntad inflations- och ränteoro i takt med den ekonomiska återhämtningen. Om och i vilken utsträckning det slår igenom på hushållens räntekvot blir en fråga att följa noga i kommande redovisningar av Sparbarometern.

De svenska hushållens skuldsituation ser alltså olika ut beroende på vilket mått man använder. Det som är gemensamt för dem är att de aggregerade nominella skulderna stigit under hela mätperioden. Avgörande för hur måtten förändrats över tid har alltså inte varit om skulderna gått upp eller ner utan hur de disponibla inkomsterna, det generella ränteläget och hushållens tillgångar har utvecklats.

Definitioner och källor

Definitioner

Tillgångar	Bostäder, direktägda aktier, tjänstepensioner, privat försäkringssparande, fonder, inlåning (inkl. bankkonto, riksgäldsspar, sedlar och mynt), premiepensionssparande och obligationer
Bostäder	Taxeringsvärde enligt Skatteverkets typkoder och marknadsvärdesberäkning med SCB:s köpeskillingskoefficient. Observera att justering gjorts gentemot tidigare kvartal då Skatteverket justerat sina definitioner och typkoder
Skulder	Bostads-, konsumtions-, CSN- och övriga lån
Nettoförmögenheten	Tillgångar – skulder
Skuldkvot	Skulder/Tillgångar
Nysparande	Nettotransaktioner i respektive kategori

Källor

- Pensionsmyndigheten
- SEB
- Svensk Försäkring
- Statistiska centralbyrån (SCB)
- Valueguard

Denna rapport publicerades 10 mars 2021

Jens Magnusson

Privatekonom
070-210 22 67

Susanne Eliasson

Privatekonomisk analytiker
070-763 65 88

Américo Fernández

Ansvarig för sammanställningen av Sparbarometern
070-739 45 64

Niklas Magnusson

Presskontakt
070-763 82 43

SEB Privatekonomi, AS8, SE-169 79 Solna